

Nevroendokrine svulster diagnoseveileder

1 Mistanke om kreft

Høyt eller middels differensierte svulster er ofte langsomtvoksende og symptomene kommer gjerne gradvis, av og til over år.

- **Tynntarm:** Magesmerter som tegn på tarmavklemming, av og til hormonsymptomer som diare og flushing (hudrødme), tretthet, vekttap.
- **Bukspyttkjertel (Pankreas):**
 1. Svulst uten hormonproduksjon: Ingen karakteristiske symptomer, oftest smerte fra der svulsten er lokalisert.
 2. Svulst med hormonproduksjon: Kan gi symptomer avhengig av hvilket hormon som produseres
- **Lunge:** Luftveisinfeksjoner, hoste, blodig oppspytt og pusteproblemer. Noen ganger også hormonelle symptomer som diare, flushing og av og til astma-liknende plager og tåreflod
- **Tykkertarm/endetarm:** Magesmerter, avføringsendringer, allmennsymptomer og sjeldnere tarmblødning
- **Appendiks:** De fleste svulstene påvises ved appendektomi grunnet appendicitt.
- **Binyre (feokromocytom):** Høyt blodtrykk, hjertebank
- **Magesekk/tolvfingertarm:** De fleste av disse svulstene er små og oppdages ofte tilfeldig ved undersøkelser for andre tilstander. De kan av og til produsere hormoner som gastrin

Nevroendokrine karcinomer gir normalt ikke hormonelle symptomer. De vokser ofte svært raskt og gir smerter lokalisert til området svulsten sitter i, samt redusert allmenntilstand.

2 Filterfunksjon

- Radiologiske undersøkelser
- Undersøkelser av vevsprøver

Mange pasienter kommer inn i pakkeforløpet ved at det er tatt vevsprøver under utredning av en svulst i et annet pakkeforløp og det viser seg at det er en nevroendokrin svulst. Rene symptomer forårsaket av overproduksjon av hormoner er ofte så uspesifikke at slike symptomer ikke vil være nok til at pakkeforløpet initieres uten radiologisk funn av svulsten eller laboratorieanalyser som gir meget sterk mistanke om hormonproduserende nevroendokrin svulst.

3 Kriterier for henvisning til pakkeforløp

Begrunnet mistanke om nevroendokrin svulst oppstår ved:

- Påvist nevroendokrin svulst ved histologisk undersøkelse hos pasient som er utredet eller operert under mistanke om annen type kreft

- Påvist svulst ved bildediagnostikk som ut fra utseende gir sterk mistanke om at den er nevroendokrin

4 Henvisning til pakkeforløp

Ved **begrunnet mistanke** henvises pasienten til Pakkeforløp for nevroendokrine svulster.

Det skal fremgå tydelig av henvisningen hva som utløser den begrunnede mistanken om kreft. Eventuelle biopsisvar legges ved og radiologiske undersøkelser gjøres tilgjengelige for mottaker av henvisningen.

I tillegg skal henvisningen inneholde viktig informasjon, som f.eks:

- medikamenter
- komorbiditet
- skrøpelighetsvurdering (eks. [frailty score](#))

Henvisningen skal tydelig merkes «Pakkeforløp for nevroendokrine svulster».

Henvisningen sendes offentlig sykehus.

5 Kommunikasjon

Ved begrunnet mistanke om nevroendokrine svulster informeres pasienten om:

- Den begrunnede mistanken om kreft
- Hva henvisning til pakkeforløp innebærer

6 Risikogrupper

I utgangspunktet er det ingen kjente risikofaktorer for utvikling av nevroendokrine svulster. Det er imidlertid enkelte svært sjeldne arvelige syndromer hvor det i noen familier kan være betydelig økt forekomst av nevroendokrine svulster.

Se også [Pakkeforløp for nevroendokrine svulster](#) i fordøyelsessystemet.